

Monitoring hydrologického sucha

Zuzana Danáčová, Jana Poórová, Helena Šipikalová, Viliam Šimor

Úvod

Monitoring kvantity povrchových v Slovenskej republike predstavuje systematické sledovanie a vyhodnocovanie vodných stavov, prietokov, teploty vody, ľadových úkazov, mútnosti v štátnej hydrologickej sieti povrchových vôd. Výstupy slúžia pre mnohé účely, ale hlavne pre:

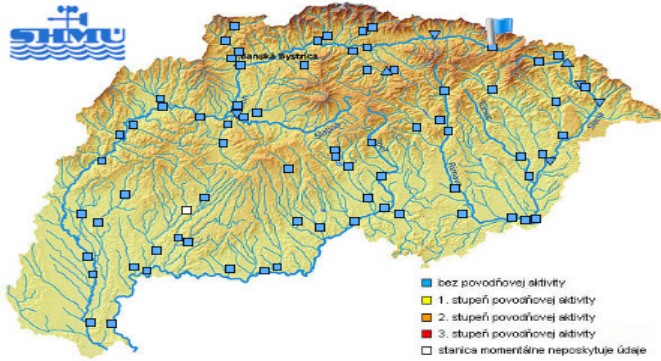
- hodnotenie množstva a režimu povrchových vôd, sledovanie trendov a vývoja hydrologických prvkov
- stanovenie a aktualizácia hydrologických charakteristík a návrhových veličín
- vodnú bilanciu (hydrologickú a vodohospodársku bilanciu), posudzovanie vplyvov pôsobiacich na stav vôd, hodnotenie ekologického a chemického stavu vôd,
- vyhodnocovanie a predpovedanie aktuálneho vývoja hydrologického situácie , vrátane extrémnych fáz odtoku (povodne, sucho),

Monitoring povrchových vôd

Monitorovaciu sieť v súčasnosti tvorí 418 vodomerných staníc so sledovaním vodných stavov, v 411 z nich sa sleduje teplota vody, v 63 ľadové úkazy, v 15 plaveniny a v 402 sa vyhodnocuje prietok.

Operatívny monitoring povrchových vôd

RS Bratislava RS Žilina RS Banská Bystrica RS Košice Podzemné vody
Všetky stanice Stupne povodňovej aktivity

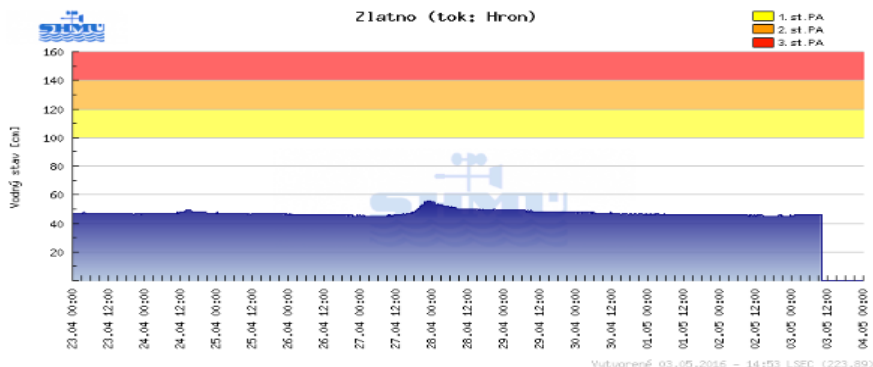
Prekročenie hladiny zodpovedajúcej stupňu povodňovej aktivity neznamená, že stupeň povodňovej aktivity bol na toku vyhlásený

Pri dosiahnutí hladiny zodpovedajúcej stupňu povodňovej aktivity a pri vydaní výstrahy na nebezpečenstvo povodne **NEODPORÚČAME** využívať tok na rekreačnú plavbu.

Zlatno - Hron

Informácie o stanici

Názov stanice:	Zlatno
Tok:	Hron
Región:	Banskobystrický región
Oblasť:	Horný Hron

Vytvorené: 03.05.2016 - 14:53 LSEC (223,89)

Údaje majú operatívny charakter, neprešli korekciou.

Čas merania	Vodný stav [cm]	Teplota vody [°C]
3.5.2016 10:00	46	8.3
3.5.2016 09:45	46	8.1
3.5.2016 09:30	46	7.9

Z 265 vodomerných staníc je možné sledovať priebeh vodných stavov na internetovej stránke SHMÚ v režime online.

http://www.shmu.sk/sk/?page=1&id=hydro_vod_bb&station_id=6950

Klimatická zmena je realitou, ktorá sa netýka len budúcnosti, ale je aj problémom v súčasnosti. Na území našej krajiny sme sa v ostatnom čase stretávali s dlhotrvajúcimi suchami, ako tomu bolo v roku 2012, 2014 .

Z tohto dôvodu pre lepšiu informovanosť SHMÚ pripravuje na internetovej stránke webovú aplikáciu pre odbornú a laickú verejnosť nielen o aktuálnej situácii ale chce aktuálnu hydrologickú situáciu hodnotiť z hľadiska dlhodobých charakteristík odtoku obdobia 1961-2000 a extrémov za pozorovacie obdobie, zo zameraním sa na vývoj odtoku v suchých obdobiach.

Len súčasťou systematického sledovania a hodnotenia môže byť aj monitoring sucha.

Hodnotenie hydrologickej situácie z hľadiska dlhodobých charakteristík odtoku

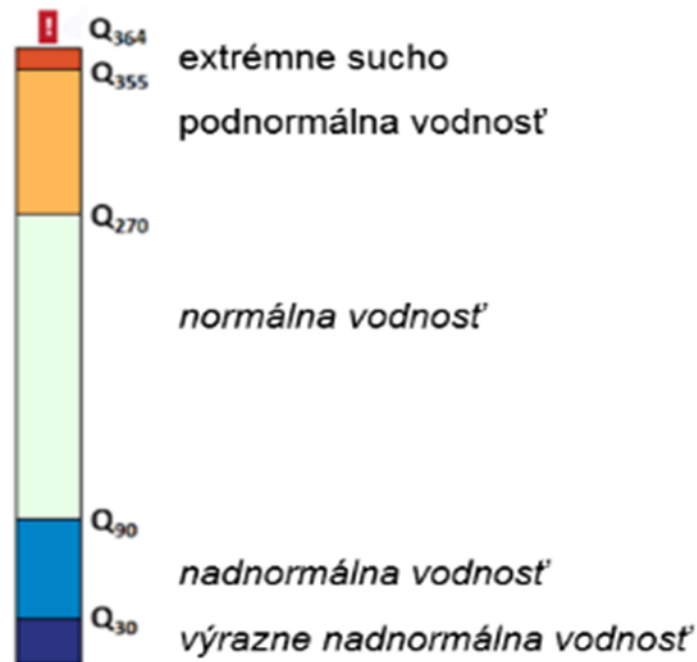

Obsah hodnotenia vo vybraných vodomerných staniciach:

- Hodnotenie vodnosti
- Hodnotenie M-dennosti
- Hodnotenie z hľadiska dlhodobých priemerných mesačných prietokov

Hodnotenie vodnosti povrchových tokov

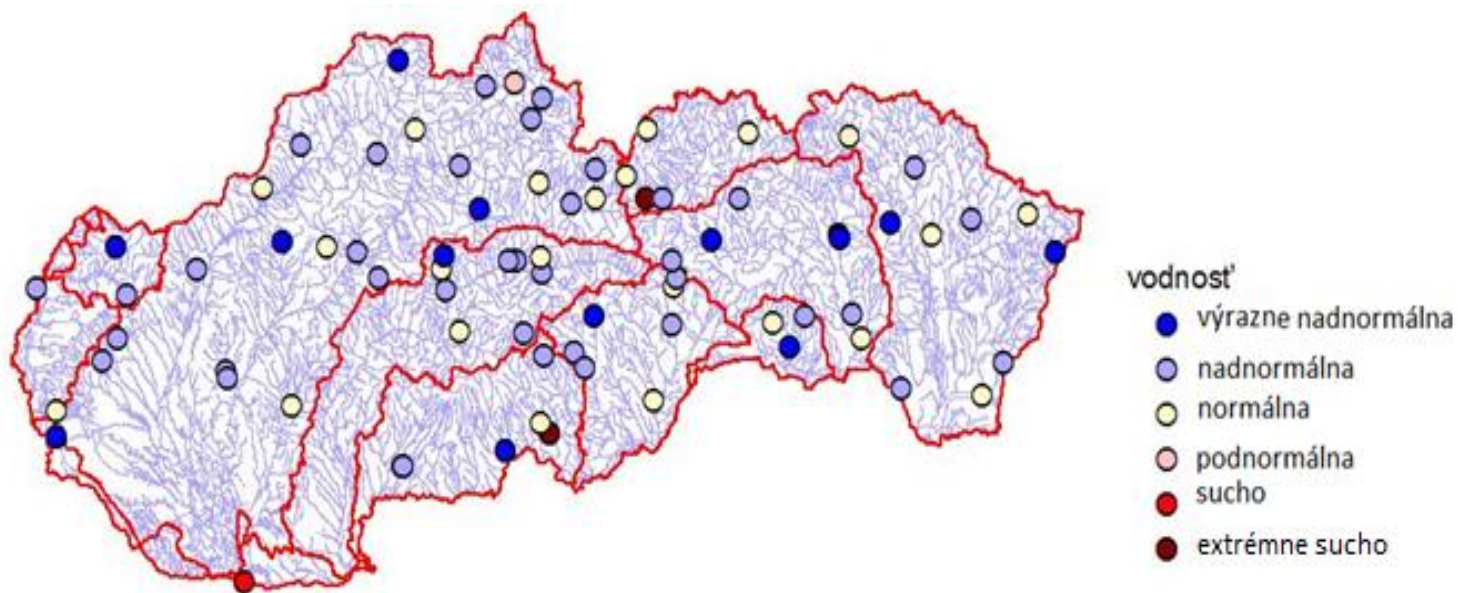
Hodnotenie vodnosti je prevzaté z hodnotenie vodnosti v Českej republike. Hodnotia sa priemerné denné prietoky predchádzajúceho dňa k hodnotám dlhodobých M-denných prietokov za obdobie 1961 - 2000, pričom sú použité nasledovné kritériá:

Hodnotenie vodnosti povrchových tokov

Výsledkom hodnotenia bude mapa:

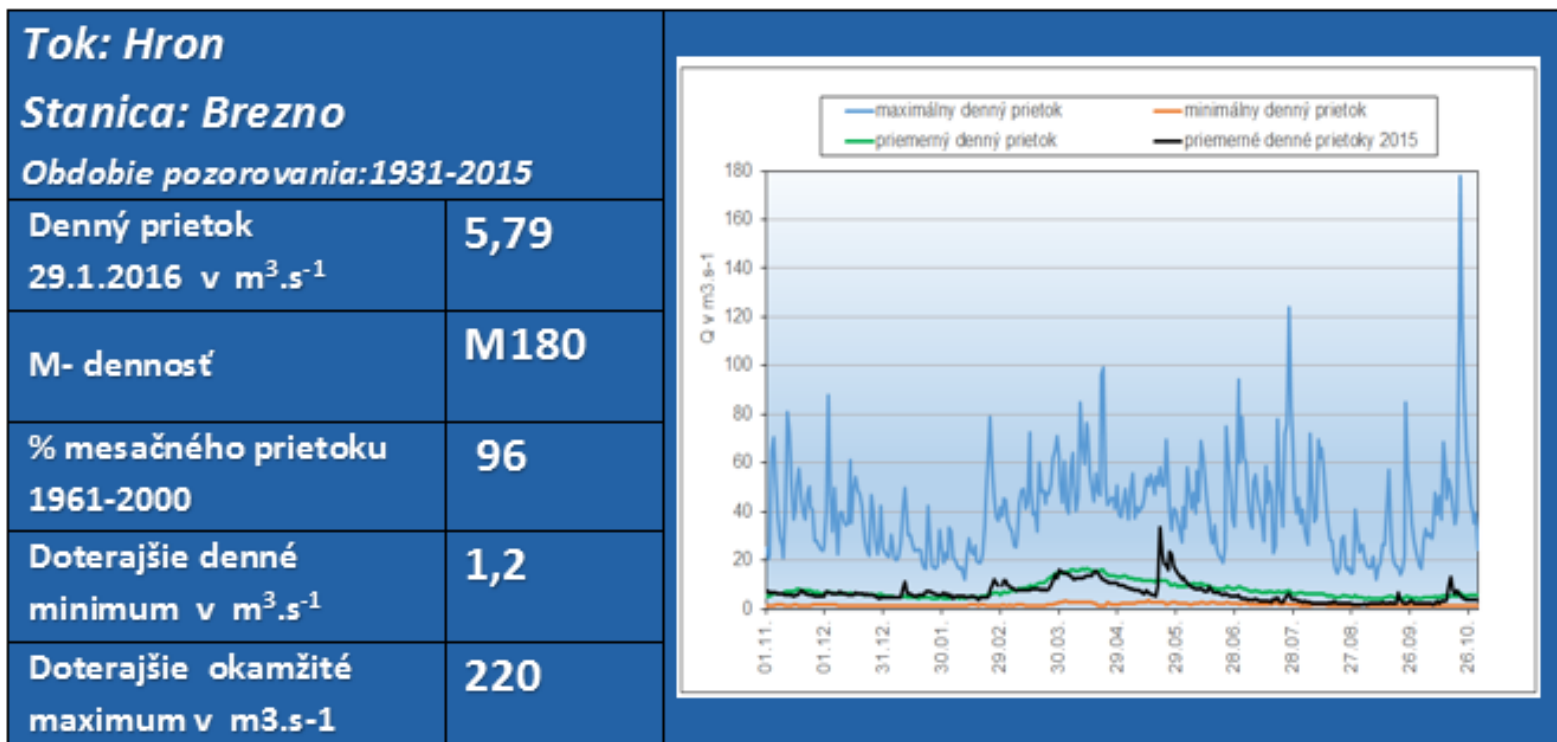
Hodnotenie vodnosti denného prietoku za predchádzajúci deň

Hodnotenie vodnosti povrchových tokov

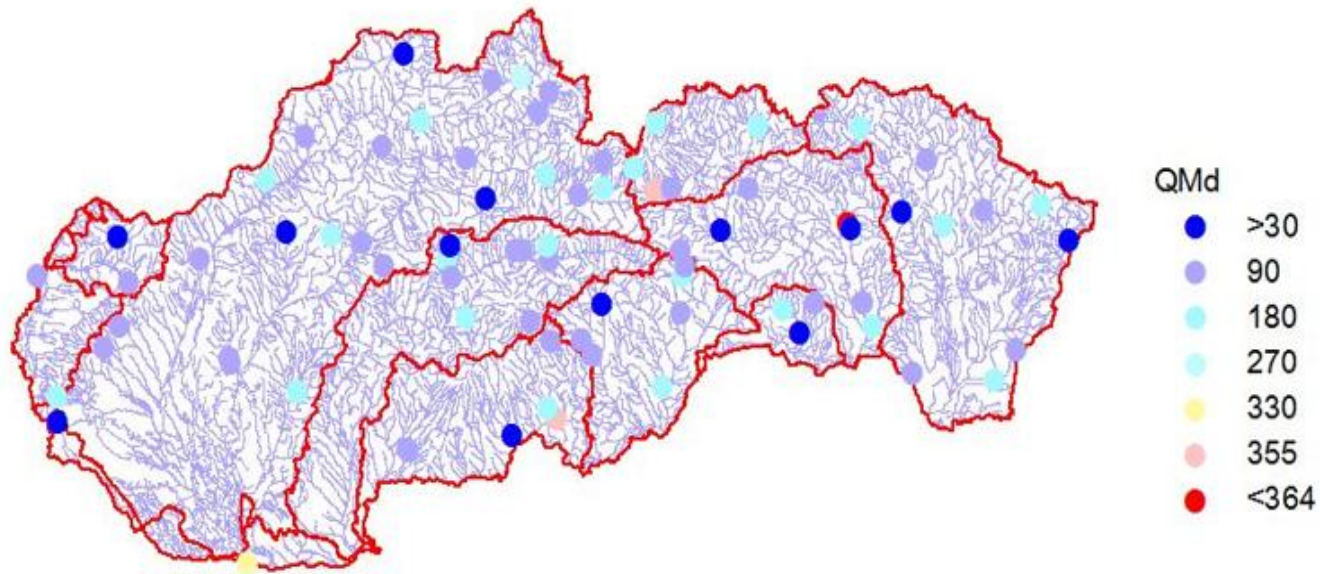
Po kliknutí na vodomernú stanicu sa objaví okno s identifikačnými údajmi stanice, hodnotením všetkých parametrov, údajmi o absolútnych extrémoch a priebehom prietokov v hodnotenom hydrologickom roku ako aj extrémnymi hodnotami v jednotlivých dňoch za pozorovacie obdobie, s možnosťou detailnejšieho náhľadu na obrázok:

M-dennosť

Vychádza z definície M-denných prietokov. M-denný prietok je prietok dosiahnutý alebo prekročený po M-dní v roku vo zvolenom období. Ku hodnote priemerného denného prietoku z predchádzajúceho dňa sa priradí M- dennosť podľa obdobia 1961-2000. M- dennosť bude hodnotená v škále M=30,90,180,270,330,355,364 dní .

Výstupom bude mapa M-denných prietokov v hodnotených vodomerných staniciach:

M-dennosť

Po kliknutí na vodomernú stanicu sa objaví okno s identifikačnými údajmi stanice, hodnotením všetkých parametrov, údajmi o absolútnych extrémoch a priebehom prietokov v hodnotenom hydrologickom roku ako aj farebne odlišenými hodnotami M-denných prietokov za obdobie 1961-2000, s možnosťou detailnejšieho náhľadu na obrázok :

Tok: Hron

Stanica: Brezno

Obdobie pozorovania: 1931-2015

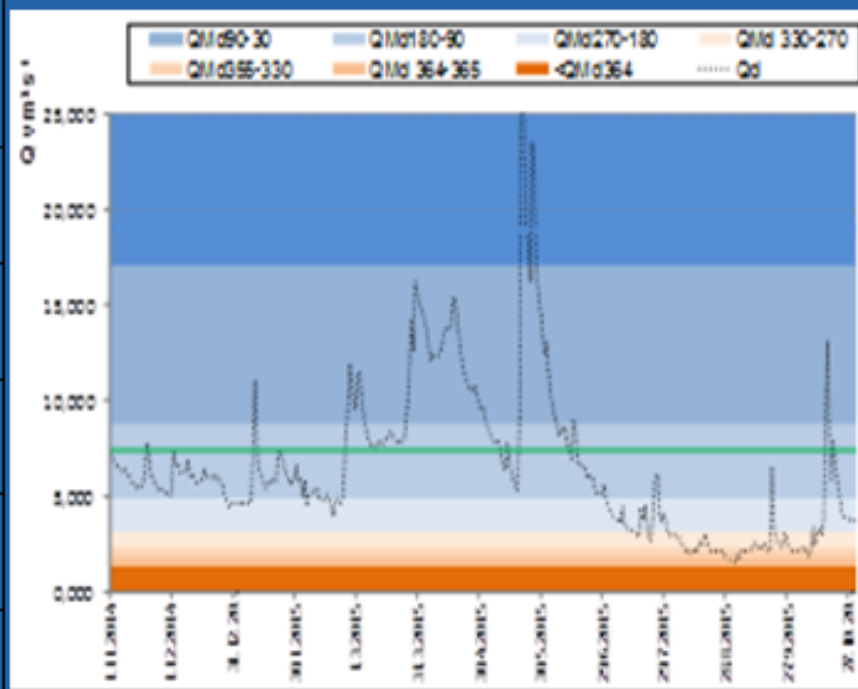
Denný prietok
31.10.2015 v $\text{m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$ **5,79**

M- dennosť **M180**

% mesačného prietoku
1961-2000 **96**

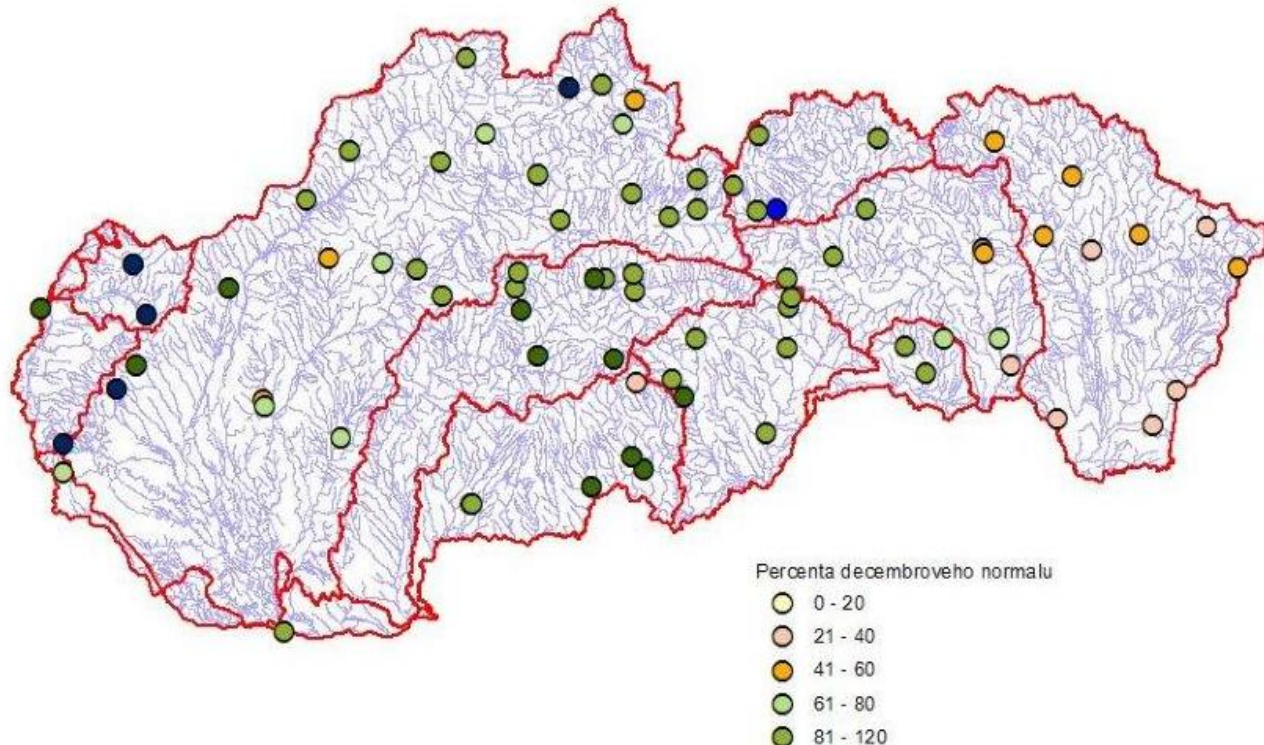
Doterajšie denné
minimum v $\text{m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$ **1,2**

Doterajšie okamžité
maximum v $\text{m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$ **220**

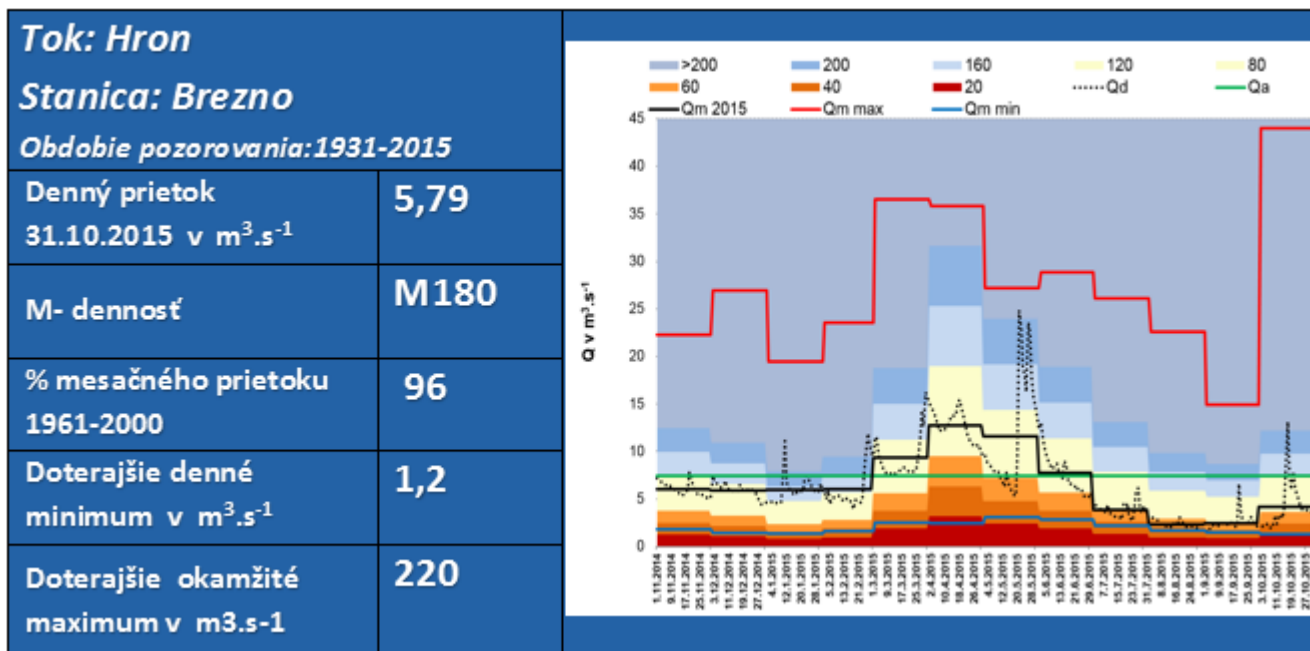
Hodnotenie denného prietoku k priemerným mesačným prietokom

Hodnotíme percentá priemerného denného prietoku z predchádzajúceho dňa z dlhodobej hodnoty príslušného priemerného mesačného prietoku za obdobie 1961-2000. Výstupom bude mapa vyjadrujúca percentuálny podiel k dlhodobej hodnote pre vybrané stanice:

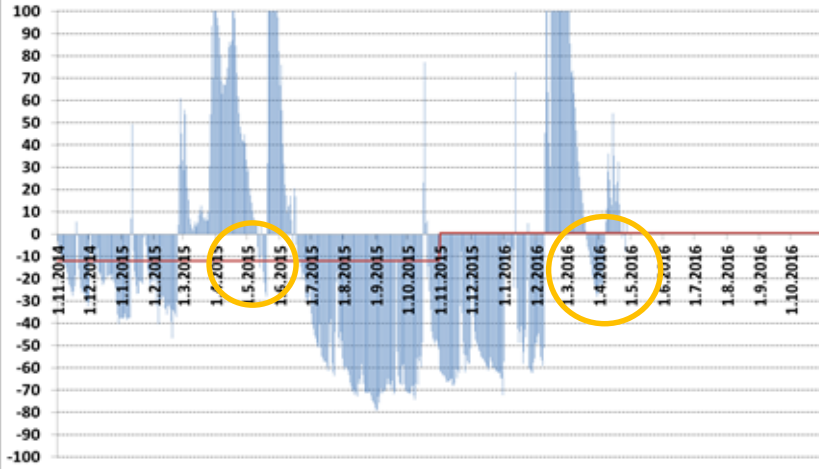

Hodnotenie denného prietoku k priemerným mesačným prietokom

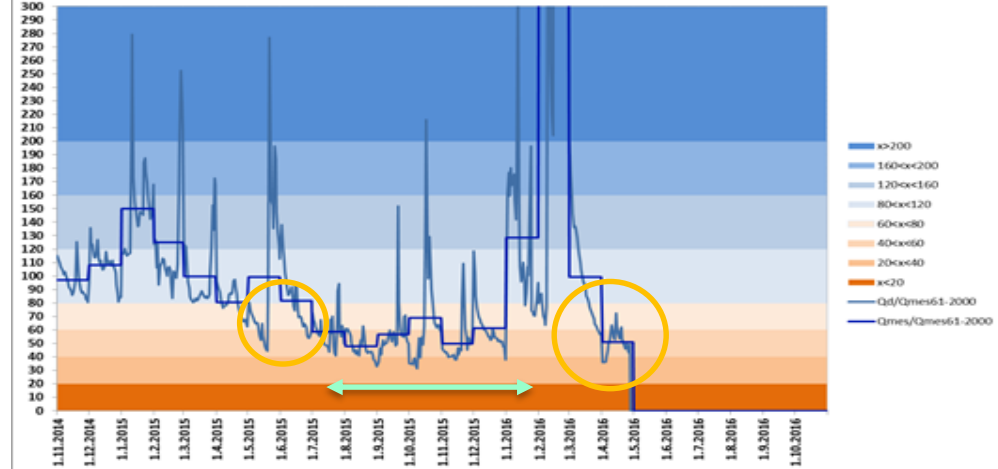
Po kliknutí na vodomernú stanicu sa objaví okno s identifikačnými údajmi stanice, hodnotením všetkých parametrov, údajmi o absolútnych extrémoch, grafickým priebehom prietokov v hodnotenom hydrologickom roku ako aj farebne odlišenými hodnotami vyjadrenia priemerných mesačných prietokov za obdobie 1961-2000 v škále 20,40,60,80,120,160,200 a viac ako 200%, s dlhodobými, minimálnymi a maximálnymi hodnotami s možnosťou detailnejšieho náhľadu na obrázok:

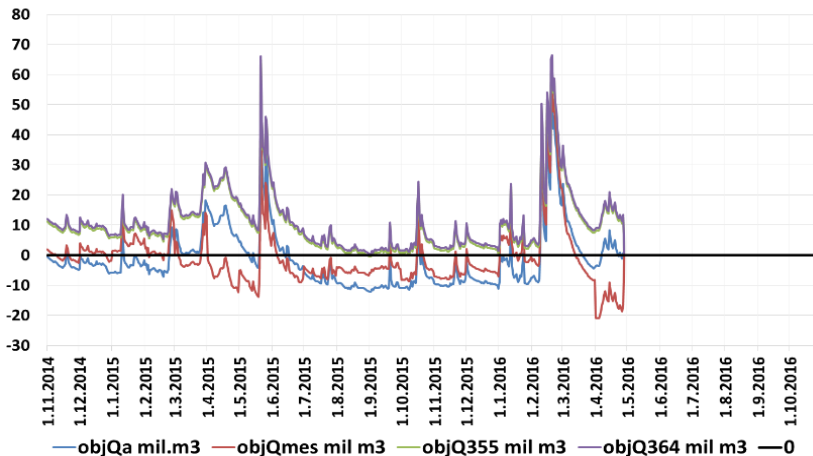
Q_d a Q_r v porovnaní s Q₀ Hron-Brezno

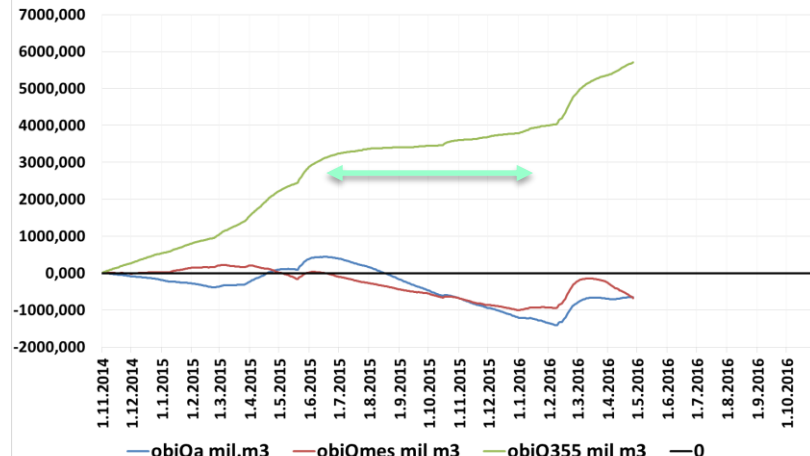
Q_d a Q_{mes} ako %Q_{mes61-2000} Hron-Brezno

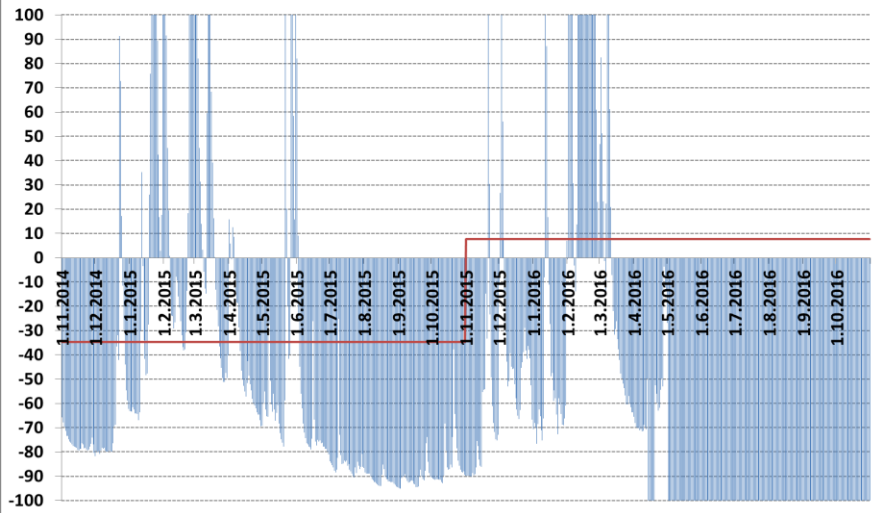
Chronologická čiara nedostatkových objemov

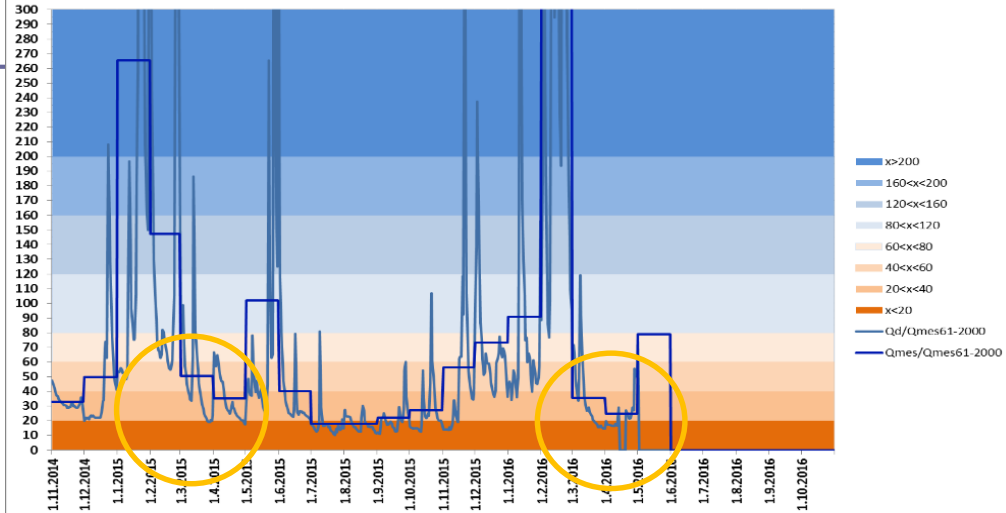
Kumulatívna čiara nedostatkových objemov

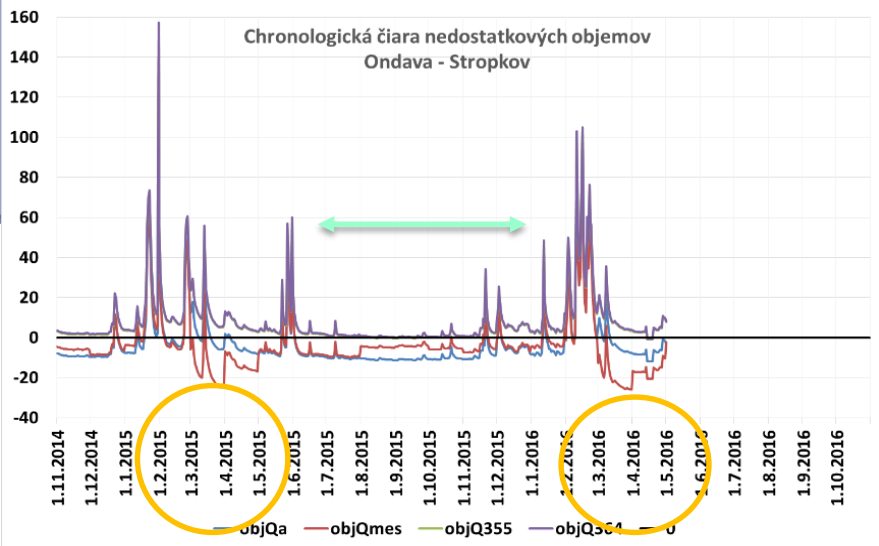
Q_d a Q_r v porovnaní s Q_m Stropkov-Ondava

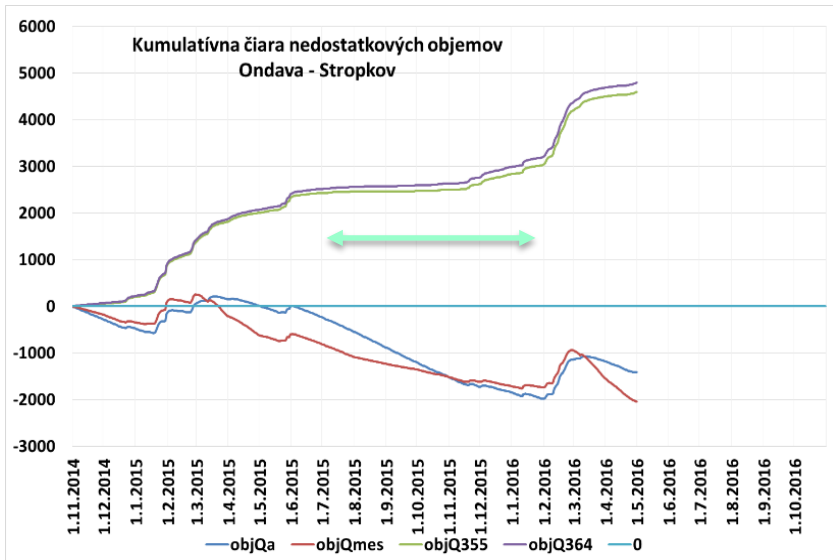
Q_d a Q_{mes} ako % $Q_{mes61-2000}$ Stropkov-Ondava

Chronologická čiara nedostatkových objemov Ondava - Stropkov

Kumulatívna čiara nedostatkových objemov Ondava - Stropkov

Záver

Pripravovaná webová aplikácia bude poskytovať nielen informáciu o aktuálnej hydrologickej situácii, ale aj jej priebežné zhodnotenie a porovnanie z dlhodobými charakteristikami odtoku. Slúžiť by mala nielen pre laickú verejnosť, ale aj odborníkom pre prípravu následných opatrení pri výskyte extrémov, hlavne hydrologického sucha.